

Uit de tijd door Edith Potjer

column

De vlinder

Ik werd uitgenodigd om een gezin te bezoeken waarvan de moeder ongeneeslijk ziek was. Het kon nog wel een poosje duren, maar nu ze nog goed was wilde ze toch een aantal dingen geregeld hebben, vooral ook voor haar kinderen van 9, 7 en 6 jaar oud.

Eerst sprak ik met beide ouders over alle mogelijkheden maar vooral ook hoe nu met de kinderen om te gaan met dit onafwendbare afscheid. Hoe vertel je kinderen over de dood, hoe laat je kinderen weten hoe moeilijk het is dat ze op zo'n jonge leeftijd hun moeder moeten verliezen? Al pratend kwamen we op het idee om aan de kinderen in elk geval eigen dingen, eigen gedachten na te laten in de vorm van een persoonlijk boek, alsof je de kinderen een brief schrijft, waarin je de gedachten van nu, maar eventueel ook voor als ze ouder zijn neerzet.

Maar hoe leg je uit wat doodgaan is? Misschien zou het idee van de vlinder, dat Elizabeth Kübler- Ross in haar boeken over sterven gebruikt, van dienst kunnen zijn: in de cocon is een vlinder aan het groeien, als de vlinder klaar is vliegt hij weg, de cocon blijft achter, daar kan je niets meer mee, dus die cocon kan je wel gaan begraven.

Het leek ons een mooi en duidelijk beeld. De ouders spraken erover met hun kinderen. Toen het zover was dat de moeder was overleden, kwam ik er weer. Ik sprak met de oudste zoon, die ik inmiddels al een paar keer ontmoet had, en vroeg hem of hij er ook bij was toen mamma stierf. Ja, zei hij, maar ik heb geen vlinder gezien hoor!

Ik realiseerde me toen dat kinderen moeilijk kunnen denken in metaforen, maar o zo realistisch zijn. Kinderen kan je gewoon uitleggen wat er gebeurt en over het mysterie van de dood weten ook de volwassenen weinig of niets. Bij het ouder worden vormen we onze eigen ideeën daarover en dat zullen de kinderen ook doen.

De boeken die de moeder hun kinderen heeft nagelaten zijn voor hen van onschatbare waarde. Uit één van de boeken hebben we een stuk voorgelezen bij de uitvaart, en daarin kwamen geen vlinders voor.